

Terms and Conditions

The Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept there Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Library

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Imprint:

Director: Mag. Renate Plöchl

Deputy director: Mag. Julian Sagmeister

Owner of medium: Oberösterreichische Landesbibliothek

Publisher: Oberösterreichische Landesbibliothek, 4021 Linz, Schillerplatz 2

Contact:

Email: [landesbibliothek\(at\)ooe.gv.at](mailto:landesbibliothek(at)ooe.gv.at)

Telephone: +43(732) 7720-53100

Incipit liber primus de celo et mundo Alberti magni philosophi clarissimi.

Tractatus primus quod mundus est perfectus
Capitulum primum quod libri subiectum: quod nomen: et que ipsius diuisio: et quis ordo.

De celo autem et mundo in hoc libro nostrarum naturarum loqui cupientes. Primo visus est nobis tangere quatuor prelibata sunt ad noticiam istius libri faciliorem habendam: sicut est de subiecto et nomine: et diuisione ipsius et ordine. Diximus autem in his que prehabita sunt in libro philosophorum quod mobile ad ubi est subiectum huius libri qui de celo et mundo notatur. Ex quo de mobili ad ubi siue ad ad locum quod simpliciter est inter mobilia et sensibilia cetera ad materiam per totum istum librum intendimus. **C** Potest quod forte dubitare: quia mobile ad ubi est corpus motu circulariter: et corpus motu motu recto. Corpus autem quod mouetur motu circulari est incorruptibile: et corpus quod mouetur motu recto est corruptibile: et corpus corruptibile et incorruptibile non sunt in unum generis: neque vni potestie: neque vni definitionis: ut tradit Aristoteles in ix. phisicorum. Quatuor autem non sunt in unum generis: neque potestie: neque definitionis: illorum non est scientia vna: cum scientie diuidantur secundum genera de quibus sunt: et sic de mobili circulari: et mobili motu recto: aliquid fortasse videbitur non esse scientia vna libri istius. Adhuc autem quia sicut nos in precedenti libro docuimus: motus qui est corporis habetis rectum motum qui simpliciter est: a genere quodam alio corpore est. **M**otus autem circularis est et non mouetur ab immobili primo. **A**mplius quia circularis motus perpetuus est: et quilibet motus rectus corruptibilis est et cessans: necessario ergo videbitur istis rationibus non esse vni scientie tractare de istis mobilibus. **P**ed ad hoc videtur posse dici quod in veritate vna scientia in eo est de simplicibus corporibus quod mouentur motu locali secundum quod sunt mobilia motu locali. **M**otus enim ille est entis perfecti: et nihil transmutat in subiecto quod in se est substantialiter vel accidentaliter absolute: sed totum subiectum mouetur de loco vno ad locum alium: et ideo licet aliquid mobilium motu locali sit corruptibile: tamen hoc non habet a motu locali: sic autem non est de alteratione: augmentatione: et diuisione: qui motus sunt aliquid variates in subiecto et corruptio: inducentes: et ideo mobile de quo agit hic: si in eo accipiat: abstrahit a mobili corruptibili: et a mobili incorruptibili: sic autem in eo habet vnum generis: et vna potestiam et vnam definitionem: quod tamen logicalis non est: sed realis: naturalis a eo natura supra. **S**i autem ista accipiantur secundum esse proprium. scilicet quo corruptibile diuisus est ab incorruptibili: tunc secundum hoc esse non sunt neque vni generis neque vni potestie neque vni definitionis. **Q**uod autem ordo sunt a diuersis motoribus secundum naturam: non impedit quo minus sit vna scientia de ipsis: quod non attenditur hic: putat diuersis mouentur: sed potest putari sunt vni potestie in eo et vni actus quod est motus localis: hoc enim modo consideratur corpus philosophicum propria habet principia et proprias passiones que considerata faciunt scientiam vnam de ipsis. **E**t quod ordo circularis est perpetuus et motus rectus corruptibilis non efficit: quia non considerantur hic differentie ipsorum motuum: sed potius actus est de illis: philosophis: sed considerat in eis natura simplicis primum corruptibilis in eo relata ad motum localem quantum ad librum totalitatem in communi: in partibus autem specialibus tangunt differentie speciales. **O**rdo istius libri est: quia est ante alios libros naturales preter librum philosophorum: o quod sunt subiectum quod est simpliciter corpus mobile ad locum primum est natura quam subiecta aliorum librorum consequentium. **I**n consequentibus enim libris subiicit corpus mobile ad formam: et bene scimus quod quicquid est mobile ad formam: etiam est mobile ad locum: sed non conuertitur: et ideo quia non conuertitur consequentia a mobili

ad locum: ad mobile ad formam: prius in natura est mobile ad locum quam mobile ad formam. **E**t dicitur autem illucit istius libri nomen quod est de celo et mundo. **U**niversum enim celi continentis et mundi sensibilis contenti consistit sicut ex primis in natura corporibus ex mobilibus secundum locum: et quia in communi agitur de his in isto libro: ideo bene vocatur de celo mundo: nec vocari potest de celo solum: quoniam illud non est mobile nisi circulariter. **N**ec potest vocari de mundo sensibili: quod mouetur corpora mundi sensibilis secundum motum rectum tantum: sed perfectio nominis eius est quod de celo et mundo sit appelles. **E**t quod nos hic intendimus de huiusmodi corporibus que sunt in communi mobilia secundum locum: et non est aliqua forma substantialis vel accidentaliter que faciat mobile in communi secundum locum: ideo oportet nos hic dicere subiectum esse corpus sed quod consistit ex magnitudinibus suis. **Q**uod autem dicitur verum sit: patet ex hoc quod siue accipiat formam celi ut celi vbi est siue forma elementum: ut elementum est: ipsa disponit ad hunc motum localem vel illum: et non ad motum localem in genere. **C**eli enim mouetur circulariter et elementum recte. **P**ed corpus in eo quod corpus philosophicum est in genere: mobile motu locali per hoc quod est diuisibile: sicut docuimus in vi. phisicorum. **H**ic igitur de causa in scientia ista habemus dicere quod cognitio nature que est in principijs nature: et scientia que est in conclusionibus naturarum: in communi et in summa maxime consistit in scientia subiectorum et passionum et variatum in substantia. **E**t accidentia siue passiones que sunt accidentia propria: in cognitione propriorum principiorum: per que talia accidentia de talibus subiectis poterunt denegari. **E**t est in his que sunt ista his: sunt partes subiectorum et contenta sub ipsis et passiones partium. **D**icimus autem quod subiectum est corpus: et alie dimensiones que dicuntur magnitudines que sunt linea et superficies. **P**assiones autem vocamus accidentia propria que imprimuntur talibus subiectis a suis proprijs principijs actibus. **E**t vias et substantiam eorum et accidentia vocamus motus quibus mouentur: eo quod omnia naturalia vbi in motu sunt vel ad motum referunt. **Q**ue autem talibus naturis sunt ista: sunt sicut partes eorum subiectorum: ut stelle et composita ex elementis que etiam habent suas priores passiones: et principia specialia: quod talia accidentia suis partibus inesse subiectis. **D**icenda autem perfecte notifica et significas nobis talia completa erit quantum ad subiectum in loco intentum. **Q**ui perbatio est: quod naturales res non sunt plures quo ad hunc subiectorum in eo: nisi quod earum quod sunt corpora et magnitudines: et aliquid sunt ex primis corporibus simplicibus: que dicuntur habere corpora et magnitudines et principia istorum: siue illa sint cause siue passiones: quod ex maxima parte cognoscitur quod est. **N**on lateat autem nos quod differentie philosophice et mathematice inquirunt de corpore et magnitudinibus: philosophice enim de his considerat putant vltima materia philosophice: et dimensiones eius. **M**athematice autem inquit de his putant sunt separata per definitionem a materia philosophice et sensibili: et ideo mathematice considerat indiuisibile a quo fluunt huiusmodi magnitudines: et illud est punctus: de quo nos non oportet hic facere mentionem: cum sciamus prima philosophice: quod ista secundum esse non fluunt a puncto: sed potest a materia. **D**ec igitur sint dicta vobis de premio.

Capitulum secundum de perfectione corporis secundum rationem dimensionum.

Quam autem intendimus probare mundum esse perfectissimum absolute ita quod non sit amplioris perfectionis susceptibilis secundum naturam: et mundus consistet ex naturalibus corporibus: os nos ostendere corpus esse perfectissimum in genere eorum: que habet dimensiones quantitatum: quod ratione facere non valeamus: nisi de continuo: et eius partibus mentionem aliquam faciamus. **I**ncipientes igitur a ratione continui: quam in vi. phisicorum probauimus: dicimus quod continuus est quod diuiditur in semper recipientia diuisione: huius autem causa est quoniam diuisio continui formam continui non tollit a diuisis. **N**on enim diuiditur aliquid nisi in partes constituentes ipsum: cum igitur nulla pars primum sit indiuisibilis sicut punctus: non diuiditur aliquid primum ad puncta: sed ad partes continuas: quod primum quantum consistit: non nisi ex partibus continuis et quantis: partes